

2000 GENEL NÜFUS SAYIMI

**SAYIM VE KONTROL
MEMURU
EL KİTABI**

T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ

11. Kutulara **yanlış** olarak “X” işareti koyulduğunda doğru kutuya “X” işareti koyulacak ve yanlış olarak “X” koyulan kutu karalanacaktır.

Örneğin;

1. Cinsiyetiniz?

1 Erkek

2 Kadın

12. Soru kağıdında **çok fazla hata** söz konusu ise;

- Eğer bu hatalar, Bölüm I, Bölüm II, Bölüm III'ün herhangi birinde veya hepsinde ise, bu sayfadaki dış çerçevenin dışına taşırmayacak şekilde üzerine **İPTAL** yazılarak, Bölüm IV fert soru kağıtları doldurulmadan Bölüm I, Bölüm II ve Bölüm III ile başlayan bir sonraki soru kağıdına geçilerek **yeniden doldurulacaktır. İPTAL** yazılan soru kağıdı **yırtılmayacaktır.**
- Eğer bu hatalar, Bölüm IV'de herhangi bir ferden bilgilerinde yapılmış ise;
  - İlgili ferde ait sayfa üzerine **İPTAL** yazılarak bir sonraki ferde ait boş sayfadan devam edilecektir.
  - Eğer ferde ait başka boş sayfa yok ise, bir sonraki soru kağıdında Bölüm I, Bölüm II, Bölüm III boş bırakılarak, Bölüm IV'ün ilk ferdine ait sayfadan devam edilecektir.

IV. 2000 GENEL NÜFUS SAYIMI SORU KAĞIDINDAKİ SORULARIN AÇIKLANMASI

Soru Kağıdı dört bölümden oluşmaktadır;

BÖLÜM I	: ADRES
BÖLÜM II	: SAYIMIN YAPILDIĞI YERİN NİTELİĞİ
BÖLÜM III	: HANEHALKI VE KONUT İLE İLGİLİ SORULAR (Soru1-12)
BÖLÜM IV	: KİŞİSEL NİTELİKLER İLE İLGİLİ SORULAR (Soru13-43)

BÖLÜM I: ADRES

DİKKAT! Adres Bölümü hanehalkı teşkil eden veya etmeyen her yer için ayrı ayrı doldurulacaktır.

Adres bölümünde, sayımı yapılan yerin cadde, meydan veya bulvar, sokak, küme, site, blok adı veya numarası, bina dış kapı numarası, iç kapı veya daire numarası, Nüfus Sayım Bölgesi Binalar Cetvelinden (**Örnek C**) yararlanılarak doldurulacaktır. Eğer bu bölüm **Örnek C**'de eksik veya yanlış yazılmış ise sayımı yapılan kişilerden yararlanılarak adres bölümü tam olarak doldurulacaktır.

BÖLÜM II : SAYIMIN YAPILDIĞI YERİN NİTELİĞİ

DİKKAT! Sadece bir seçenek işaretlenecektir.

Bu bölümde sayımın yapıldığı yerin niteliği ile, sayım günü oturlan/barınılan veya bulunulan müstakil ev; apartman dairesi; prefabrik ev; çadır, baraka vb.; otel, motel, pansiyon; tren, vapur, otobüs, terminali vb.; hastane, sağlık ocağı; kışla, garnizon, orduevi, vb.; yatılı okul, yurt; çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi; cezaevi, çocuk islahevi, diğer (fabrika, resmi daire, elçilik vb.) yerler kastedilmektedir.

Bu bölüm aşağıda verilen tanımlara uygun olarak doldurulacaktır.

Müstakil Ev: Kaç katlı olursa olsun, bir veya iki dairesi ikamete ayrılmış yapılarıdır.

Konut tipi tek kat, dubleks, tripleks, villa, yalı, konak veya gecekondu vb. ise tüm bu yapılar "Müstakil Ev" olarak alınacaktır.

Apartment Dairesi: Kaç katlı olursa olsun üç veya daha fazla dairesi ikamete ayrılmış yapılarıdır.

Prefabrik Ev: Bir veya iki katlı, başka yerde seri olarak parçalar halinde üretilen, kullanılacağı yerde seri ve çabuk bir şekilde özel teknik ile oluşturulmuş yapılarıdır.

Sayımın yapıldığı yerin **niteliği dikkate** alınarak ilgili kutuya "X" işareti konulacaktır.

BÖLÜM III : HANEHALKI VE KONUT İLE İLGİLİ SORULAR

DİKKAT! BÖLÜM III, *Hanehalkı Teşkil Eden Yerler için* doldurulacaktır.

Bu bölümde 1 ile 12 arasındaki sorular hanehalkı reisi veya yerine cevap verebilecek birine sorulacaktır.

Hanehalkı ve Hanehalkı Reisinin tanımları aşağıda verilmiştir:

HANEHALKI: Aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın, aynı konutta veya aynı konutun bir kısmında yaşayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine iştirak eden, gelir ve giderlerini ayırmayan, bir veya birkaç kişinin teşkil ettiği topluluktur.

Bir hanehalkı bir veya birden fazla kişiden oluşabilir.

Yukarıda verilen hanehalkı tanımı çerçevesinde ;

- Akraba olmalarına rağmen ayrı konutlarda oturanlar,
- Akraba olmalarına ve aynı konutta oturmalarına rağmen hanehalkı hizmet ve yönetimine katılmayanlar, gelir ve giderlerini ayıranlar,

farklı hanehalkı sayılırlar.

Ancak, aynı evde oturan, aralarında akrabalık bağı bulunmayan öğrenci, işçi, vb. kişiler **aynı hanehalkı olarak alınacaktır.** Bu kişilerden kendisini hanehalkı reisi olarak beyan eden veya

yaşça büyük olanı ya da oturlan konutun kira kontratı kimin üzerine ise, o kişi "Hanehalkı reisi" olarak kabul edilecektir.

HANEHALKI REİSİ : Hanehalkı reisi, genel olarak hanehalkının gelir ve giderlerinden sorumlu olan ve hanehalkını fiilen yöneten hanehalkı fertlerinden biridir.

Hanehalkı teşkil etmeyen yerlerde;

Sayım Soru Kağıdında; Bölüm III: Hanehalkı ve Konut ile İlgili Sorular'ın bulunduğu kısım mutlaka boş bırakılacaktır.

Bölüm III, otel, motel, pansiyon, tren, vapur, otobüs, gar, terminal, liman, hastane, sağlık ocağı, kışla, garnizon, orduevi, yatılı okul, yurt, huzurevi, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, cezaevi, çocuk ıslahevi ve diğer (fabrika, resmi daire vb.) yerler için doldurulmaz. Bu gibi yerlerde bulunan kişiler için sadece **Bölüm IV "Kişisel Nitelikler ile İlgili Sorular"** bölümünde yer alan sorular sorulacaktır. **Bölüm IV "Kişisel Nitelikler ile İlgili Sorular"** bölümü, her bir fert için ayrı ayrı doldurulacaktır.

Soru 1. Hanehalkı reisinin adı ve soyadı.

BU SORUDA, HANEHALKI REİSİ OLARAK BEYAN EDİLEN KİŞİNİN, SAYIM ANINDA EVDE OLMASA DAHI ADI VE SOYADI YAZILACAKTIR.

Soru 2. Şu anda hanehalkı reisi evde midir?

Birinci soruda ad ve soyadı yazılan hanehalkı reisi, sayım günü evde ise "Evet " kutusuna, evde değil ise "Hayır" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 3. Şu anda bu evde (hanede) misafirler dahil toplam kaç kişi bulunmaktadır?

Hanehalkından olup olmadığına bakılmaksızın sayım anında evde bulunan kişilerin sayısı misafirler de dahil yazılacaktır. Bu soruda yazılan sayının, Bölüm III, 12. sorudaki hanehalkı listesindeki kişi sayısı ile aynı veya bir eksik (Hanehalkı reisi evde değilse) olması gerekmektedir.

Sayım günü **evde bulunmayan** hanehalkı reisi veya hanehalkı fertleri bu sayıya dahil edilmeyecektir.

Soru 4. Şu anda bu evde (hanede) akraba olsun veya olmasın kaç misafir bulunmaktadır?

DİKKAT! Akraba dahi olsa hanede yaşamayan kişiler MİSAFİR'dir.

Bu soru ile hanehalkından olmayanların sayısı öğrenilmek istenmektedir. Bu kapsamda akraba olsun veya olmasın ziyaret, iş, sağlık gibi nedenlerle geçici olarak sayım anında evde bulunan kişiler "Misafir" kabul edilecektir. Bu misafirlerin toplam sayısı ilgili kutulara rakam ile yazılacaktır. Eğer sayım anında misafir yok ise "Yok" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Misafir : Hanehalkı reisine akraba olsun veya olmasın, hanehalkından olmayan, sayım anında evde bulunan kişilerdir.

Soru 5 . Bu hanehalkı fertlerinden olup, şu anda evde bulunmayan

- a) yurt içinde kaç kişi vardır?
b) yurt dışında kaç kişi vardır?

Bu soruda, bu hanehalkının ferdi olup, sayım anında herhangi bir nedenle (eğitim, staj, toplantı, seminer, askerlik, tedavi, hapisane, sportif faaliyetler, gezi ve yolculuk, iş (mevsimlik işçi, geçici görevlendirme , uzun yol şoförleri, karayolu çalışanları vb.)), geçici olarak evde olmayıp yurt içinde ve/veya yurt dışında olan fertlerin sayısı ilgili kutulara ayrı ayrı rakamla yazılacaktır. (Hanehalkının bulunduğu yerleşim yerinde başka bir hanede misafir olarak bulunan veya sayımda görevli olan kişiler de yurt içinde olarak alınacaktır.) Eğer sayım anında hanehalkı fertlerinden “yurt içinde” ve/veya “yurt dışında” olan fert yoksa “Yok” kutusuna “X” işareti konulacaktır.

HANEHALKI REİSİ HARIÇ EVDE BULUNMAYAN, YURT İÇİNDE VE/VEYA YURT DIŞINDA BULUNAN FERTLER İÇİN SORU KAĞIDINDA IV. BÖLÜM “KİŞİSEL NİTELİKLER İLE İLGİLİ SORULAR” KISMI DOLDURULMAYACAKTIR.

Örneğin;

1. Ankara’da ikamet eden 6 kişilik bir hanehalkı olsun. Sayım anında hanede bulunmayan 4 fertten; 1. fert iş toplantısı amacıyla Danimarka’da, 2. fert ameliyat olduğu için hastanede yatıyor, 3. fert fakültede öğrenci olduğu için Antalya’da akrabalarının yanında kalıyor, 4. fert ise Ankara’da ikamet eden dayısının yanında misafir olarak bulunuyor olsun. Bu durumda 5. soru;

Yurt içinde   Yok

Yurt dışında   Yok

şeklinde doldurulacaktır.

2. 5 kişilik bir hanehalkı olsun. Sayım anında devamlı oturduğu (ikamet ettiği) yerleşim yerinde hanehalkı reisi sayımda görevli olduğu için evde bulunmasın ve diğer fertler evde olsun. Bu durumda 5. soru;

Yurt içinde   Yok

Yurt dışında   Yok

şeklinde doldurulacaktır.

Soru 6. Bu konutta mülkiyet durumunuz nedir?

Bu soru ile hanehalkının oturduğu konutun mülkiyet durumu öğrenilmek istenmektedir. Hanehalkının oturduğu konutun mülkiyet durumuna göre ilgili kutuya “X” işareti konulacaktır.

Bu soruda ;

- Hanehalkının oturduğu konutun mülkiyeti kendisine ait ise “**Ev sahibi**”,
- Hanehalkı oturduğu konuta aynı veya nakdi bir bedel (kira) ödüyor ise “**Kiracı**”,
- Hanehalkının oturduğu konutun mülkiyeti devlete veya çalıştığı işyerine ait ise “**Lojman**”,

- Hanehalkının oturduğu konutun mülkiyeti kendisine ait değil ama kira ödemiyor ise “**ev sahibi değil ama kira ödemiyor**” (**Örneğin**; Anne, baba veya akraba evi, apartmana ait kapıcı ve kaloriferci dairesi vb.) ,
- Hanehalkının oturduğu konutun mülkiyet şekli, yukarıda belirtilen durumların hiçbirisine uymuyor ise “**diğer**”,

seçeneğine “X” işareti konulacaktır.

Soru 7. Konutunuzda salon dahil kaç oda var?

Bu soru ile hanehalkının oturduğu konutun salon dahil oda sayısı öğrenilmek istenmektedir. Oturulan konutun oda sayısı, ilgili kutuya rakam ile yazılacaktır. **Örneğin**, oturulan konut, 3 oda, 1 salon ise “4”; 2 oda 1 salon ise “3” yazılacaktır.

Oda: Döşemeden tavana kadar dört tarafı duvarla çevrili ve büyüklüğü en az 4 m² olan ve tavan yüksekliği iki metreden az olmayan yerdir (salon dahil).

Genişliği ne olursa olsun mutfak, banyo, tuvalet, antre, koridor, balkon ve kömürlük oda sayılmaz.

Soru 8. Konutunuzda aşağıdakilerden hangileri bulunmaktadır?

Hanehalkının oturduğu konutta bulunan kullanım kolaylıklarının (tuvalet, banyo, mutfak ve borulu su), konutun içinde ya da konutun dışında bulunması durumuna göre herbiri için ilgili kutulara “X” işareti konulacaktır. Hanehalkının oturduğu konutun içinde ya da dışında tuvalet, banyo, mutfak veya borulu su yok ise olmayanların her biri için “Yok” seçeneğine “X” işareti konulacaktır.

Bu soru doldurulurken aşağıdaki tanımlar dikkate alınacaktır ;

Tuvalet (konutun içinde): Dört tarafı kapalı, ayrı bir kapısı bulunan insan dışkısının ve kirli suların boru, künk vb. yollarla ana kanala, septik çukura veya lağım borularına akıtıldığı, konutun içinde yer alan bölümdür.

Tuvalet (konutun dışında): Oturulan konutun dışında, (avlusunda, bahçesinde veya boş arazisinde) insanların tuvalet ihtiyacını gidermek amacı ile yapılan dört tarafı kapalı yerdir.

Banyo (konutun içinde): Dört tarafı kapalı olan ve ayrı bir kapısı bulunan, konutun içinde yıkanmaya tahsis edilmiş bir yerdir.

Banyo (konutun dışında): Oturulan konutun dışında, (avlusunda, bahçesinde veya boş arazisinde) dört tarafı kapalı olan ve ayrı bir kapısı bulunan, yıkanmaya tahsis edilmiş bir yerdir.

Mutfak (konutun içinde): Dört tarafı ve üstü kapalı olan ve ayrı bir kapısı bulunan, içinde yemek pişirilip bulaşık yıkanabilen ve gerekli mutfak eşyası konulabilen, konutun içinde bir yerdir.

Mutfak (konutun dışında): Oturulan konutun dışında, (avlusunda, bahçesinde veya boş arazisinde) dört tarafı ve üstü kapalı olan ve ayrı bir kapısı bulunan, içinde yemek pişirilip bulaşık yıkanabilen ve gerekli mutfak eşyası konulabilen bir yerdir.

Borulu su (konutun içinde): Konutun içine kadar gelen, şehir suyu şebekesi veya su deposu pompası gibi özel bir sisteme boru ile bağlı olarak akan sudur.

Borulu su (konutun dışında): Konutun dışında, şehir suyu şebekesi veya su deposu pompası gibi özel bir sisteme boru ile bağlı olarak akan sudur.

Hanehalkının oturduğu konutta, hem konutun içinde hem de konutun dışında tuvalet veya borulu su var ise tuvalet veya borulu su “**konutun içinde**” olarak kabul edilecektir. Hanehalkının oturduğu konutta, tuvaletin bir bölümü banyo olarak kullanılıyorsa hem banyo hem de tuvalet “**konutun içinde**” olarak kabul edilecektir.

Yukarıda belirtilen tanımların dışındaki durumlar için “Yok” seçeneği işaretlenecektir.

Soru 9. Bu hanehalkı fertlerinden olup, son bir yıl içinde (22 Ekim 1999 tarihinden itibaren) ölen oldu mu?

Bu soruda 22 Ekim 1999 tarihinden sayım anına kadar olan süre içerisinde bu **hanehalkı fertlerinden** ölen olup olmadığı sorulacak, alınan cevaba göre ilgili kutuya “X” işareti konulacaktır. Cevap “Evet” ise 10. sorudan devam edilecek, cevap “Hayır” ise 12. soruya geçilecektir.

Bu soruya “Evet” cevabı verilmesi için ölen kişinin gerçekten sayımın yapıldığı hanehalkının ferdi olması gerekir. Burada yakınlık derecesi değil hanehalkı ferdi olması önemlidir. Hanehalkı tanımı dikkate alınarak, ölen kişinin bu özellikleri taşıyıp taşıyamamasına göre ilgili kutuya “X” işareti konulacaktır.

Ölen kişi birden fazla hanehalkının üyesi olabilir. Yani yılın belli dönemlerini farklı hanelerde geçirebilir. Bu durumda en fazla hangi hanede kalmış ise o hanenin ferdi olarak kabul edilmeli ve ölümlülük bilgileri o haneden alınmalıdır. Örneğin, değişik sürelerde evli çocukları ile birlikte yaşayan bir anne veya baba öldüğünde, bir yıl içinde en uzun süre birlikte yaşadığı çocuğunun hanehalkı üyesi olarak kabul edilip, ölüm bilgisi sadece bu çocuğun hanesinden alınacak diğer çocuklarının hanesinden alınmayacaktır.

Ölen kişinin birden fazla hanehalkında eşit sürelerde kalması söz konusu olabilir. Bu durumda ölen kişi ölümünden önce en son kaldığı hanehalkının üyesi olarak kabul edilecek ve bilgileri o hanehalkından alınacaktır.

Askerlik veya şehir dışında okumak gibi farklı nedenlerden dolayı o hanehalkında geçici olarak ikamet etmeyen kişilerden ölen kişi olmuş ise bu kişiler o hanede ölmüş kabul edilerek ölümlülük bilgileri alınacaktır.

Soru 10. Kaç kişi öldü?

Bu soru, 9. soruya “Evet” cevabı verilmiş ise sorulacaktır. Ölen kişi sayısı ilgili kutuya rakamla yazılacaktır.

Soru 11. Ölen kişilerin cinsiyeti, bitirdiği yaşı ve ölüm tarihi nedir?

Bu soru ile son bir yıl içinde hanehalkından ölen kişilerin öldüklerinde kaç yaşını bitirdikleri, cinsiyetleri ve ölüm tarihlerinin gün, ay ve yıl olarak alınması istenmektedir. Ölen kişinin cinsiyetine uygun kutuya “X” işareti konulacaktır. Ölen kişinin bitirdiği yaşı ve ölüm tarihi gün, ay ve yıl olarak ilgili kutulara rakamla yazılacaktır. Yıl kutusunda sadece **1999 ve 2000** yıllarının yazılmış olması gerekmektedir. Eğer ölüm tarihinde gün bilinmiyorsa mutlaka ay ve yılı alınmalıdır.

Soru 11’de, ölen kişilerin cinsiyeti, bitirdiği yaşı ve ölüm tarihi için en fazla beş kişinin yazılabileceği yer bulunmaktadır. Bir hanehalkı fertlerinden ölen kişi sayısı 5 veya daha az ise soru 10’da ve soru 11’de yazılan kişi sayısı eşit olmalıdır. Eğer soru 10’da alınan ölen kişi sayısı 5’den fazla ise soru 11’de, ölen kişilerin en yaşlısından başlamak üzere ilk beş kişinin bilgileri alınacaktır. Bu durumda, soru 11’de yazılan kişi sayısı soru 10’daki kişi sayıdan küçük olacaktır.

Soru 12. Őu anda bu evde (hanede) bulunan herkesin ad ve soyadını hanehalkı reisinden başlayarak belirtiniz.

(Hanehalkı reisi evde olmasa dahi birinci sıraya ad ve soyadını yazınız. Hanehalkı reisinden sonra diğer hanehalkı üyelerinin ad ve soyadını yaşı büyük olandan başlamak üzere yazınız. Son olarak misafirlerin ad ve soyadını yaşı büyük olandan başlayarak yazınız.)

Sayım anında, hanede bulunan kişilerin ad ve soyadları aşağıda belirtilen sırada yazılarak bir liste oluşturulacaktır.

- 12. soruda listenin birinci sırasına Hanehalkı reisi evde olmasa dahi adı ve soyadı yazılacaktır.
- Hanehalkı reisinden sonra hanede bulunan fertlerin hanehalkı üyesi ve yaşı büyük olanlardan başlamak üzere sırayla ad ve soyadları yazılacaktır.
- Hanehalkı fertleri yazıldıktan sonra o hanede geçici olarak bulunan (akraba bile olsalar) misafirlerin ad ve soyadları yaşı büyük olandan başlamak üzere yazılacaktır.

Bu soru, 28 kişinin ad ve soyadı yazılacak şekilde oluşturulmuŐtur. Hanede 28 kişiden daha fazla kişi var ise bir sonraki haneye ilişkin soru kağıdında Bölüm I ve II boş bırakılacak ve Bölüm III'de 12. soruya fertlerin ad ve soyadları listelenmeye devam edilecek ve bu sayfada 1'den başlayan "fert sıra no" "29" dan başlamak üzere soru kağıdı üzerinde deđiŐtirilecektir.

DİKKAT! Bu listede yer alan her bir kişiye, listedeki sıra esas alınarak **Bölüm IV'deki Kişisel Nitelikler ile İlgili Sorular** sorulacaktır. Bu nedenle **12. Soruda listelenen kişi sayısı ile Bölüm IV'de her bir fert için doldurulan form sayısı eşit olmalıdır.**

BÖLÜM IV : KİŞİSEL NİTELİKLER İLE İLGİLİ SORULAR

Bu bölüm doldurulurken aşağıdaki hususlara uyulacaktır :

Hanehalkı teşkil eden yerlerde,

- hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın 12. soruda olduğu gibi birinci fert olarak bütün nitelikleri ile birlikte yazılacaktır. Ayrıca sayım anında hanede bulunan tüm fertler yazılacaktır.
- Hanehalkı reisinin kişisel nitelikler bilgisi evde ise kendisinden, evde değil ise onun yerine cevap verebilecek bir hanehalkı ferdinden alınarak, ilgili sorular doldurulacaktır.
- Hanehalkı reisi evde olsun ya da olmasın IV. BÖLÜM'ün ilk ferdi olarak önce adı ve soyadı yazılacaktır. Bu bölüme yazılan hanehalkı reisinin adı ve soyadının, III. Bölüm'de yer alan soru 1'de ve soru 12'deki listenin birinci sırasına yazılan ad ve soyad ile aynı olması gerektiğine dikkat edilecektir.
- Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın bütün nitelikleri ile yazıldıktan sonra, sayım anında hanede bulunan diğer hanehalkı fertleri de soru 12'de oluşturulan listedeki sıralamaya uygun olarak büyükten küçüğe doğru Bölüm IV'ün yer aldığı sayfalara sırayla bütün nitelikleri ile birlikte yazılacaktır.

DİKKAT! Misafirler için aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulacaktır.

- Bölüm IV: Kişisel Nitelikler İle İlgili Sorular bölümünde hanehalkı fertleri yazıldıktan sonra misafirler de yaş sırasına göre büyükten küçüğe doğru yazılacaktır.
- Bölüm IV: Kişisel Nitelikler İle İlgili Sorular bölümündeki tüm sorular, misafirlere de sorulacak ve 17. soruda "Hanehalkı reisine olan yakınlık dereceniz nedir?" sorusunda "Misafir" seçeneği işaretlenecektir.
- **Hanehalkı teşkil etmeyen yerlerde** ise sayım anında sayımı yapılan yerde bulunan her fert için Bölüm IV: Kişisel Nitelikler ile İlgili Sorular sayfası doldurulacaktır.

Soru 13. Hanedeki fert sıra numarasını yazınız.

(12. sorudaki fert sıra numarasını buraya yazınız.)

Bu soruda, sayımı yapılan her ferdin sıra numarası olarak Soru 12'de yazılmış olan listedeki "fert sıra no"su aynen ilgili kutulara rakamla yazılacaktır.

Ancak **hanehalkı teşkil etmeyen yerler** için Soru 12'nin bulunduğu Bölüm III doldurulmadığından bu soruda **boş** bırakılacaktır.

Soru 14. Adınız ve Soyadınız?

(Sayım anında hanede bulunan herkesi yazınız. Ancak hanehalkı reisi evde olmasa dahi birinci fert olarak bütün nitelikleri ile birlikte yazınız.)

Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın birinci fert olarak hanehalkı reisinin adı ve soyadı yazılacaktır. Hanehalkı reisi ile ilgili bütün sorular evde ise kendisine, evde değil ise sorulara cevap verebilecek birine sorulacaktır.

Sayımı yapılan kişinin adı ve soyadı ilgili kutulara büyük harfle yazılacaktır.

Soru 15. Cinsiyetiniz?

Sayımı yapılan kişinin cinsiyeti, erkek ise "Erkek" kutusuna, kadın ise "Kadın" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 16. Bitirdiğiniz yaş nedir?

(Bir yaşını doldurmamayan bebekler için "0" yazınız.)

Bu soruda nüfus cüzdanı, ehliyet vb. belgelere **bakılmaksızın kişilerin beyanı esas alınacaktır.**

Sayımı yapılan kişinin sayım sırasında bitirmiş olduğu yaşı ilgili kutulara rakamla yazılacaktır.

Örneğin; bir kişi 2 Kasım 1992 tarihinde doğmuş olsun. Bu kişi sayım gününden 10 gün sonra 9 yaşını tamamlayacak bile olsa bitirdiği yaş "8" olarak yazılacaktır. Bir yaşını (12 ayını) doldurmamayan bebekler için "0" yazılacaktır.

Halkımızda yaşların, sonu "0" veya "5" ile biten yuvarlak sayılarla ifade edilmesi şeklinde genel bir eğilim vardır. **Örneğin;** 21 veya 22 yaşında olan kişiler yaşlarını "20" olarak, 36 veya 37 yaşında olanlar "35" olarak bildirebilirler. Yaş sorusuna yuvarlak sayılarla cevap verilmesi halinde tartışmaya meydan vermeyecek şekilde, gerçek yaşın tespit edilebilmesi için doğduğu yıl ve ay sorularak, bitirdiği yaş konusunda doğru bilgi alınmaya çalışılacaktır.

Bitirilen yaş yazılırken gerektiği takdirde sayım defterinin arka kapağında yer alan "Doğum Yıllarına Göre Yaş Çizelgesi"nden yararlanılabilir. Doğum tarihi Gün ve Ay olarak 22 Ekim – 31 Aralık tarihleri arasında ise çizelgede verilen bitirilen yaşın bir eksiği alınmalıdır. Doğum tarihi Gün ve Ay olarak 1 Ocak – 21 Ekim tarihleri arasında ise çizelgedeki bitirilen yaş aynen alınacaktır.

Soru 17. Hanehalkı reisine olan yakınlık dereceniz nedir?

(Bu hanede devamlı oturmamayanlar için "misafir" kutusunu işaretleyiniz. Hanehalkı teşkil etmeyen yerlerde bu soruyu sormayınız.)

Hanehalkı reisine akraba olsun veya olmasın, bu hanede devamlı oturmamayanlar için "misafir" kutusu işaretlenecektir. **Hanehalkı teşkil etmeyen yerlerde** (kışla, karakol, hastane, tren, vapur, otobüs, terminal, pansiyon, okul, yurt, otel vb. gibi) bulunan fertlere **bu soru sorulmayacaktır.**

Sayımı yapılan fertlerin, hanehalkı reisine olan yakınlık derecesine göre ilgili kutuya "X" işareti konulacaktır.

Hanehalkı reisine yakınlık derecesi sorusu sorulurken dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda açıklanmıştır ;

1. Hanehalkı ferdi olmayan ve sayım sırasında hanehalkı ile birlikte sayımı yapılan kişiler için (Hanehalkı reisinin akrabası olsun ya da olmasın) "misafir" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Örneğin; Hanehalkı reisi ve eşinden oluşan 2 kişilik bir hanede sayımın yapıldığını düşünelim. **Sayım anında bu hanede misafir olarak hanehalkı reisinin** oğlu, gelini ve torunundan oluşan ayrı bir hanehalkı olsun. Bu soru, akrabalık derecesine bakılmaksızın aşağıdaki şekilde doldurulacaktır:

Hanehalkı reisi için "Hanehalkı reisi",
Hanehalkı reisinin eşi için "Eşi",
Hanehalkı reisinin oğlu için "Misafir",
Hanehalkı reisinin gelini için "Misafir",
Hanehalkı reisinin torunu için "Misafir",

kutularına "X" işareti konulacaktır.

2. Hanehalkı reisi ile akrabalık bağı olmayan ancak aynı hanede yaşayan kişiler için "Diğer" seçeneğinin bulunduğu kutuya "X" işareti konulacaktır. **Örneğin;** hizmetçi, bakıcı, bahçıvan vb. kişiler.

3. Hanehalkı ile birlikte yaşayan ve hanehalkı reisine yakınlık derecesi "Eşi", "Oğlu", "Kızı", "Babası", "Annesi", "Kardeşi", "Kayınpederi", "Kayınvalidesi", "Gelini", "Damadı" ve "Torunu", dışında olanlar (**Örneğin;** dayısı, halası, amcası, yengesi, kuzeni gibi) için "Diğer" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.

Örneğin; Hanehalkı reisi, hanehalkı reisinin annesi, eşi, kız çocuğu, okumaya gelen hanehalkı reisinin kuzeni, yanlarında yaşayan kız kardeşi ve çocuk bakıcısından oluşan 7 kişilik bir hanehalkında sayımın yapıldığını düşünelim. Sayım günü hanede, ayrıca haneyi ziyarete gelen hanehalkı reisinin erkek kardeşi de olsun. Her bir fert için 17. soru şu şekilde doldurulacaktır:

Hanehalkı reisi için "Hanehalkı reisi",
Hanehalkı reisinin annesi için "Annesi",
Hanehalkı reisinin eşi için "Eşi",
Hanehalkı reisinin kız kardeşi için, "Kardeşi",
Hanehalkı reisinin kızı için, "Kızı",
Hanehalkı reisinin kuzeni için, "Diğer",
Çocuk bakıcısı için, "Diğer",
Hanehalkı reisi'nin erkek kardeşi için ise "Misafir"

kutularına "X" işareti konulacaktır.

4. Aralarında kan bağı bulunan veya bulunmayan eğitim, çalışma vb. gibi nedenlerle bir arada oturan kişiler, bir hanehalkı olarak kabul edilecek ve bu kişilerden kendisini hanehalkı reisi olarak beyan eden kişi hanehalkı reisi olarak alınacaktır. Diğer fertler için de yakınlık derecesine göre ilgili kutulara "X" işareti konulacaktır.

Örneğin; 3 öğrencinin yaşadığı bir hanehalkı düşünelim. Bu öğrencilerden ikisi kardeş diğeri ise arkadaşları olsun. Kardeşlerden birisi kendisini hanehalkı reisi olarak beyan etmiş olsun. Bu durumda 17. soru şu şekilde doldurulacaktır:

Birinci kardeş için "Hanehalkı reisi",
İkinci kardeş için "Kardeşi",
Arkadaşları için ise "Diğer"

kutularına "X" işareti konulacaktır.

Soru 18. Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?

(Yurt dışında doğanlar için sadece ÜLKE adını yazınız)

Türkiye'de doğanlar için doğduğu yerin bağlı bulunduğu "ilin" ve "ilçenin" bugünkü adı; yurt dışında doğanlar için doğduğu yerin bağlı bulunduğu "ÜLKE" adı ilgili kutulara yazılacaktır.

Doğum yeri sorusunda, sayımı yapılan kişi, doğduğu köyün adını cevap olarak verebilir. Bu durumda, bu köyün bağlı bulunduğu İlçe ve İl adı sorularak ilgili kutuya o ilçenin ve ilin bugünkü adı yazılacaktır.

Günümüz idari yapısına göre ülkemizdeki il ve ilçe adları Ek 2'de verilmiştir.

Bu soruda belirtilen il ve ilçe adlarının yanlış olduğu veya belirtilen ilçenin o ile bağlı olup olmadığı şüphesi var ise Ek 2'deki il ve ilçe listesine bakılarak doğru adlar yazılacaktır.

Doğum yerinin bağlı olduğu il ve ilçenin adları yazılırken, büyükşehir belediyesi olan 8 ilde (Adana, Ankara, Bursa, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Konya) Merkez ilçenin olmadığına dikkat edilmelidir. Bu illerde il merkezi aşağıda verilen ilçelerden oluşmaktadır.

ADANA

SEYHAN
YÜREĞİR

ANKARA

ALTINDAĞ
ÇANKAYA
ETİMESGUT
GÖLBAŞI
KEÇİÖREN
MAMAK
SINCAN
YENİMAHALLE

BURSA

NİLÜFER
OSMANGAZİ
YILDIRIM

GAZİANTEP

ŞAHİNBEY
ŞEHİTKAMİL

İSTANBUL

ADALAR
AVCILAR
BAĞCILAR
BAHÇELİEVLER
BAKIRKÖY
BAYRAMPAŞA
BEŞİKTAŞ
BEYKOZ
BEYOĞLU
EMİNÖNÜ
ESENLER
EYÜP
FATİH
GAZİOSMANPAŞA
GÜNGÖREN
KADIKÖY
KAĞITHANE
KARTAL
KÜÇÜKÇEKMECE
MALTEPE
PENDİK
SARIYER
ŞİŞLİ
TUZLA
ÜMRANİYE
ÜSKÜDAR
ZEYTİNBURNU

İZMİR

BALÇOVA
BORNOVA
BUCA
ÇİĞLİ
GAZİEMİR
GÜZELBAHÇE
KARŞIYAKA
KONAK
NARLIDERE

KAYSERİ

KOCASINAN
MELİKGAZİ

KONYA

KARATAY
MERAM
SELÇUKLU

Yukarıda belirtilen iller dışındaki tüm illerde il merkezi için "İlçe adı" alanına "Merkez" yazılacaktır.

Örneğin; Pamuklu köyü, Ermenek ilçesi, Konya iline bağlıyken, Ermenek ilçesi 1989 yılında Karaman iline bağlanmıştır. Bu soruya sadece Pamuklu köyü cevap olarak verilir ise bu köyün bağlı olduğu il ve ilçe adı sorularak şu şekilde doldurulacaktır.

İl adı

İlçe adı

Ülke adı

Örneğin; Frankfurt'ta doğduğunu beyan eden bir kişinin doğduğu ülke adı sorularak, sorudaki "ÜLKE ADI" bölümündeki kutulara "Almanya" yazılacaktır.

İl adı

İlçe adı

Ülke adı

Soru 19. Tabiiyetiniz?

(T.C. Tabiiyetinde olmayanlar için ÜLKE adı yazınız.)

Bu soru doldurulurken;

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan kişiler için T.C. kutusuna "X" işareti konulacaktır.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kişiler için bu sorudaki "ÜLKE ADI" bölümüne tabiiyetinde buldukları ülkenin adı yazılacaktır.
- Birden fazla tabiiyeti olan kişilerin, tabiiyetlerinden birisi Türkiye Cumhuriyeti ise bu kişinin tabiiyeti için, T.C. kutusuna "X" işareti konulacaktır.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan bir kişinin birden fazla tabiiyeti varsa, tercih ettiği tabiiyet bu sorudaki "ÜLKE ADI" bölümüne yazılacaktır.
- Bir ülke tabiiyetinde olmadığını beyan edenler için bu sorudaki "Tabiiyeti Yok" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.

Soru 20. Bedensel veya zihinsel bir sakatlığınız (özürünüz) var mı?

DİKKAT ! Kişinin özürlü olarak tanımlanması için aşağıdaki özürlü tanımına göre uygun olması gerektiğine dikkat edilecektir.

SAKAT (ÖZÜRLÜ);

- Doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu,
- Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle normal yaşamın gereklerine uymama durumunda olup,
- Eğitim, korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyacı olan bireydir.

Kırık bacak vb. hastalıklar gibi geçici nedenlerle kısa süreli sakatlıklar (özürlülükler) bu soru kapsamında dikkate alınmayacak olup, süresi altı aydan fazla olan sakatlıklar (özürlülükler) dikkate alınacaktır.

Bu soruda, bedensel veya zihinsel bir sakatlığı olanlar için "Var", olmayanlar için "Yok" kutusuna "X" işareti konulacaktır. Cevap "Var" ise 21. sorudan devam edilecek, cevap "Yok" ise 22. soruya geçilecektir.

Soru 21. Sakatlığınızın (özürünüzün) türü nedir?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

Bu soruda sayımı yapılan kişinin özür türü öğrenilmek istenmektedir. Kişinin özür türüne uygun olan seçeneğe "X" işareti konulacaktır.

Bu soruda fertlerin özür türü aşağıdaki tanımlar dikkate alınarak işaretlenecektir.

GÖRME ÖZÜRLÜ: Bir veya iki gözü hiç görmeyen ya da az gören, gözleri olmayan fertlere denir.

İŞİTME ÖZÜRLÜ: Bir veya iki kulağı hiç işitmeyen ya da az işiten, bazı durumlarda ancak işitme cihazı ile duyabilen fertlere denir.

KONUŞMA ÖZÜRLÜ: İşitebildiği halde konuşamayan, alt veya üst çene kaybı olan, dil, damak, dudak yarıkları veya bozuklukları olan, bazı durumlarda boğaza tutulan bir aletle konuşabilen fertlere denir.

FİZİKSEL/ORTOPEDİK ÖZÜRLÜ: Vücudunda ve organlarında görünür bir eksikliği, fazlalığı ya da bozukluğu olan fertlere denir. Kollarda, bacaklarda, ayaklarda eksiklik veya bozukluk ya da bu organların yokluğu, felçliler –çocuk felci veya sonradan olan felçler- bu gruba girer.

ZİHİNSEL ÖZÜRLÜ: Zihinsel yetersizlik (gerilik) nedeniyle daha geç ve yavaş öğrenen, anlama güçlüğü olan fertlere denir. Zihinsel yetersizlikler (gerilikler); hafif, orta, ağır, çok ağır derecelerde, eğitilebilir ve öğretiler olabilir.

Zihinsel özürlü kişiler, çevresine uyum sağlayamayabilir, toplumla ilişki kurmakta zorlanabilirler ve zihinsel yetersizliklerinin (zeka geriliğinin) derecesine bağlı olarak başkalarının yardımı olmadan gündelik ihtiyaçlarını karşılayamayabilirler.

Özürlü kişinin özür türü yukarıda verilen seçeneklerin dışında ise "DİĞER" seçeneği işaretlenecektir.

Soru 22. Şu anda sayıldığınız bu yerleşim yerinde mi ikamet ediyorsunuz (oturuyorsunuz)?

İkametgah; Bir kimsenin ikamet ettiği yer, yerleşmek niyetiyle oturduğu yerdir. Bir kimsenin aynı anda birden fazla ikametgahı olamaz.

Bu soruda, sayımı yapılan kişinin devamlı olarak, sayımın yapıldığı yerde (il merkezi, ilçe merkezi, bucak/köy) ikamet edip etmediği öğrenilmek istenmektedir. Sayımı yapılan kişi, devamlı olarak bu yerde ikamet ediyorsa "Evet" seçeneğinin; devamlı olarak bu yerleşim yerinde ikamet etmiyorsa "Hayır" seçeneğinin bulunduğu kutuya "X" işareti konulacaktır. Bu soruya "Evet" cevabı verenler için 24. soruya geçilecektir.

Soru 27. Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz yerden ayrılış (göç etme) nedeniniz nedir?

(Tek seçenek işaretleyiniz.)

İkamet edilen yerden ayrılış (göç etme) nedeni aşağıdaki şekilde gruplandırılmıştır:

- a) İş arama/ bulma
- b) Tayin/ atama
- c) Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç
- d) Eğitim
- e) Evlilik
- f) Deprem
- g) Güvenlik
- h) Diğer

Sayımı yapılan kişi, anne, baba veya diğer hanehalkı fertlerinden birisinin tayini, iş araması veya eğitimi gibi nedenlerden dolayı ikamet ettiği yerleşim yerini değiştirmiş ise bu soruda "hanedeki fertlerden birine bağımlı göç" seçeneği işaretlenecektir.

Ülkemizde 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde olan depremler sonrasında özellikle deprem bölgesindeki nüfusun bir kısmının başka yerleşim yerlerine göç ettiği bilinmektedir. Sayımı yapılan kişi, depremin etkileri nedeniyle ikamet ettiği yerleşim yerini değiştirmiş ise bu soruda "deprem" seçeneği işaretlenecektir.

Sayımı yapılan kişi, kan davası veya terör gibi nedenlerden dolayı ikamet ettiği yerleşim yerini değiştirmiş ise bu soruda "güvenlik" seçeneği işaretlenecektir.

Yukarıda belirtilenler dışındaki nedenler için, sayımı yapılan kişinin beş yıl önce ikamet ettiği yerleşim yerinden ayrılış nedeni, iş arama, başka bir yerleşim yerine tayin edilme, evlenme veya eğitim ise bu soruda ilgili seçenek işaretlenecektir. Bir kişinin beş yıl önceki ikametgahından ayrılış nedeni yukarıdaki seçeneklerden hiçbirine uymuyorsa bu soruda "diğer" seçeneğine "X" işareti koyulacaktır.

Örneğin;

1. Hanehalkı reisi, eşi ve 7 yaşındaki bir kız çocuğundan oluşan 3 kişilik bir hanehalkı düşünelim. Hanehalkı reisi "iş arama/bulma" nedeniyle beş yıl önce ikamet ettiği yerleşim yerinden eşi ve çocuğu ile birlikte ayrılmış ise göç etme nedeni;

Hanehalkı reisi için "İş arama/bulma",
Hanehalkı reisinin eşi için "Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç",
Hanehalkı reisinin çocuğu için " Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç"

seçeklerine "X" işareti konulacaktır.

2. Hanehalkı reisi, eşi, oğlu ve gelininden oluşan 4 kişilik bir hanehalkı düşünelim. Bu hanehalkı oğullarının tayini nedeniyle farklı bir yerleşim yerine göç etmiş olsun. Bu durumda 27. soru bu hane için şu şekilde doldurulacaktır;

Hanehalkı reisi için "Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç",
Hanehalkı reisinin eşi için "Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç"
Hanehalkı reisinin oğlu için "tayin/atama",
Hanehalkı reisinin gelini için "Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç"

kutularına "X" işareti konulacaktır.

28 ve 29. SORULAR, 6 ve DAHA YUKARI YAŞTAKİ KİŞİLERE SORULACAKTIR.

Soru 28. Okuma ve yazma biliyor musunuz?

Sayımı yapılan kişinin okur-yazarlık durumunun belirlenmesinde aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir.

- a) Türk alfabesi ile okuma ve yazma bilenler okur yazar sayılırlar,
- b) Yabancı uyruklu olanlar, kendi dilleri ile okuma yazma biliyorlar ise okur yazar sayılırlar,
- c) Türk alfabesi ile okuma bilen, fakat yazma bilmeyen kişiler okur yazar sayılmazlar,
- d) Eski Türk alfabesi ile okuma yazma bilenler okur yazar sayılmazlar.

Sayımı yapılan kişi okuma ve yazma biliyor ise "Evet", okuma ve yazma bilmiyor ise "Hayır" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

"Hayır" seçeneği işaretlenmiş ise soru 30'a geçilecektir.

Soru 29. En son hangi okulu bitirdiniz?

(En son diploma alınan okulu işaretleyiniz.)

Bu soru, 28. soruya "Evet" diyenlere sorulacaktır.

Sayımı yapılan kişinin en son bitirdiği (diploma aldığı) okul dikkate alınarak ilgili kutuya "X" işareti konulacaktır. Bu soru aşağıda belirtilen açıklamalar dikkate alınarak doldurulacaktır;

- a) Okuma yazma bilen ancak, herhangi bir öğrenim kurumundan mezun olmayanlar için "Bir okul bitirmedim" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.
- b) Okuma yazma kurslarına katılıp da ilköğretim diploması alanlar, ilköğretim mezunu olarak alınacak ve bu seçeneğe "X" işareti konulacaktır.
- c) İlköğretim okullarına devam edenlerden 5.sınıfı tamamlamış kişiler için "Bir okul bitirmedim" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.
- d) Sekiz yıllık kesintisiz temel eğitim ve öğretim okullarını bitirenler için "İlköğretim" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.

30. SORU 12 ve DAHA YUKARI YAŞTAKİ KİŞİLERE SORULACAKTIR.

Soru 30. Medeni durumunuz nedir?

Kişinin medeni durumuna göre uygun olan kutuya "X" işareti konulacaktır. Medeni durum belirlenmesinde hukuki durum değil fiili durum temel alınacaktır. **Örneğin;** nikahsız olarak karı-koca hayatı yaşayanlar veya dini nikah (imam nikahı) ile evlenmiş olanlar kendilerini evli olarak beyan ediyorlarsa "Evli" kabul edileceklerdir.

31., 32. ve 33. SORULAR, 12 ve DAHA YUKARI YAŞTA OLUP 30. SORUYA EVLİ, EŞİ ÖLDÜ veya BOŞANDI CEVABI VEREN KADINLARA SORULACAKTIR.

Soru 31. Bugüne kadar hiç doğum yaptınız mı?

(Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsun)

Sayımı yapılan kişinin verdiği cevaba göre ilgili kutuya "X" işareti konulacaktır. Eğer bu sorunun cevabı "HAYIR" ise bu kadına doğurganlık ile ilgili diğer sorular sorulmayacak ve 35. soruya geçilecektir. Cevap "Evet" ise 32. sorudan devam edilecektir.

Bu soruda, bir kadının canlı doğum yapıp yapmadığı öğrenilmek istenmektedir.

Canlı doğum; Çocuğun doğduğu andan itibaren en az bir kaç dakika yaşayarak, ağlama, nefes alma veya hareket etme gibi hayat belirtisi gösteren doğumlara denir. Bu durumların hiç birine sahip olmayan doğumlar canlı doğum değil ölü doğumdur. Sayımı yapılan kadın o ana kadar hiç canlı doğum yapmamış ise bu soruda "hayır" seçeneği işaretlenecektir.

Bu soru;

- Çocuk doğduktan bir süre sonra ölmüş veya o evde oturmuyor (evlenerek evden ayrılmış veya öğrenci olduğu için evden uzakta) olsa da tüm canlı doğumlar kapsanarak cevaplandırılacaktır.
- Buna karşın, sayımı yapılan kadının sadece, evlat edindiği çocuklar veya kocasının önceki eşinden olan çocukları var ise bu soruda "hayır" seçeneği işaretlenecektir. Ayrıca sayım anında hamile bile olsa o güne kadar hiç canlı doğum yapmamış kadınlar için de bu soruda "hayır" seçeneği işaretlenecektir.

Örneğin, Hanehalkı reisi, eşi, eşinden boşanmış 1 kızından oluşan bir hanehalkı düşünelim. Anne, 1 kız ve 2 erkek çocuk dışında ölü doğan 2 kız çocuğu daha doğurmuş olsun. Kızları 1 düşük yapmış ve sayım gününde ise 7 aylık hamile olsun. Bu durumda, 31. soruda;

Hanehalkı reisinin eşi için "Evet";
Hanehalkı reisinin kızı için, "Hayır";

seçeneklerine "X" işareti konulacaktır.

Soru 32. Kız veya erkek kaç çocuk doğurdunuz?

(Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsun.)

Bir kadının, şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsun, o evde otursun veya oturmasın canlı doğurduğu kız ve erkek çocuklarının sayısı ilgili kutulara kız ve erkek ayrımında rakamla ayrı ayrı yazılacaktır. Sadece kız veya erkek çocuk doğduğu durumlarda, çocuk sayısının olmadığı kız veya erkek kutusuna "0" yazılacaktır.

Örneğin; bir kadın sayım gününe kadar 3 kız, 2 erkek çocuğu doğurmuş ise bu soru;

Anne için,

Kız   Erkek

olarak doldurulacaktır.

Sayımı yapılan kadının doğurduğu çocuklar, doğduktan sonra ölmüş veya yaşadığı halde sayımın yapıldığı hanede değil başka bir hanede yaşıyor olsa bile, bu çocuklar doğan çocuk sayısına dahil edilecektir.

Soru 33. Bu çocuklarınızın halen kaç yaşıyor?

Kadının canlı doğurduğu çocuklardan yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun, o evde otursun veya oturmasın, yaşayan çocuklarının sayısı ilgili bölümlere "kız" ve "erkek" olarak rakamla ayrı ayrı yazılacaktır. Sadece kız veya erkek çocuğun yaşadığı durumlarda, yaşayan çocuğun olmadığı kız veya erkek kutusuna "0" yazılacaktır.

Sayım anında doğurduğu çocuklardan hiçbiri yaşamayan kadınlar için hem "Kız" hem de "Erkek" kutularına "0" yazılacaktır.

DİKKAT ! 33. sorunun cevabında cinsiyete göre alınan rakamların toplamı, 32. sorunun cevabındaki rakamların toplamına eşit veya küçük olmalıdır (Bir kadının yaşayan çocuk sayısı, doğurduğu çocuk sayısına eşit veya küçüktür).

Soru 34. En son doğumunuzu ne zaman yaptınız?

34. soru, 12 ve 50 yaş arasında olup 30. soruda EVLİ, EŞİ ÖLDÜ veya BOŞANDI ve Soru 31'e "Evet" cevabı veren (bugüne kadar doğum yapmış) kadınlara sorulacaktır.

Sayımı yapılan kadının en son canlı doğumunu yaptığı tarih gün, ay ve yıl olarak rakamla yazılacaktır. **1999 Ocak ayından sonra meydana gelen doğumların doğum aylarının belirlenmesi zorunludur.** Eğer kadın sadece doğum yaptığı yılı biliyor, fakat ayını hatırlamıyorsa çocuğun doğduğu ayın tahmin edebilmesi için irdelenecektir. **Örneğin;** çocuğun hangi mevsimde doğduğu sorulup, yaklaşık olarak doğduğu ay tahmin edilerek ilgili bölüme yazılacaktır.

35 - 43 ARASINDAKİ SORULAR, 12 ve DAHA YUKARI YAŞTAKİ ERKEK ve KADIN HERKESE SORULACAKTIR.

Soru 35. Geçen hafta içinde bir işte çalıştınız mı?

(Geçen hafta içinde para veya mal karşılığı bir saat dahi çalışanlar, "**Çalıştı**" olarak alınacaktır. Geçen hafta içinde izin, hastalık, seyahat, vb. gibi nedenlerle veya mevsim gereği işinde çalışmayanlar için "**çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor**" seçeneği işaretlenecektir.)

Bu soruda sayımı yapılan ferдин geçen hafta içinde nakdi (para) ya da ayni (mal) bir gelir elde etmek amacıyla herhangi bir işte çalışıp çalışmadığı sorulmaktadır. Soru 35'te, hanehalkı fertlerinin geçen hafta çalışıp çalışmama durumu aşağıda belirtilen üç grup ayırımında belirlenmeye çalışılmaktadır;

- Çalışan
- Çalışmayan fakat işi ile ilgisi devam eden
- Çalışmayan

a) Çalışan: Geçen hafta içinde ayni (para) ya da nakdi (mal) bir gelir karşılığı ücretli, yevmiyeli, ücretli ev işçisi, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak bir saat bile olsa çalışan kişiler için soru 35'te "**çalıştı**" seçeneği işaretlenecektir.

Hanehalkı ferдинin düzenli bir işi olmasa bile **ücretsiz olarak** hanehalkının çalıştığı işe katkıda bulunanlar, **satmak amacıyla** halı dokuma, elbise dikme gibi faaliyetlerde bulunanlar ve **ücret karşılığı** ev temizliği, çocuk bakıcılığı gibi işlerde çalışanlar için Soru 35'te "**çalıştı**" seçeneği işaretlenecektir.

Ayrıca, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanıp meslek sahibi olmak için ücretsiz çalışanlar (Örneğin; çıraklar, stajyer öğrenciler ve ücretsiz aile işçisi durumunda olan kişiler) için soru 35'te "**çalıştı**" seçeneği işaretlenecektir.

- b) **Çalışmayan fakat işi ile ilgisi devam eden:** İşli olanlardan çeşitli nedenlerle işbaşında olmayan, ancak işi ile bağlantısı (ilişkisi) devam eden kişiler için soru 35'te "**Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor**" seçeneği işaretlenecektir.

Hanehalkı ferdi, kendisinin hasta, yaralı, tatilde veya izinde olması, ailevi veya kişisel nedenler, hava koşullarının kötü olması veya çalıştığı ya da sahibi olduğu işletmesinde teknik veya ekonomik nedenlerle geçici iş yavaşlatılması veya durdurulması, işyerinde iş uyumsuzluğunun olması ya da tarımsal işletmelerde yapacak iş olmaması gibi nedenlerle geçen hafta işinin başında bulunmamış olabilir. Bu gibi durumlarda bu kişi için "**Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor**" seçeneğine "X" işareti konulacaktır.

- c) **Çalışmayan:** Geçen hafta içinde hiçbir şekilde çalışmayan ve hiçbir iş ile ilgisi olmayanlar için Soru 35'te "**Çalışmadı**" seçeneği işaretlenecektir.

Geçen hafta iş başında bulunmayan ve işle herhangi bir ilgisi kalmamış mevsimlik, arızı ve geçici çalışanlar için Soru 35'te "**Çalışmadı**" seçeneğine "X" işareti koyulacaktır.

Kırsal kesimde bazı kişiler sahip oldukları araziye yarıcıya ya da ortakçılığa vermekte, araziye bu tuttuğu ortakçı ya da yarıcı işlemekte kendisi ise sadece yapılan masraflara katılmakta ve hasat dönemi içinde üretilen ürüne ortak olmaktadır. Bu kişiler herhangi bir üretime katkıda bulunmadıkları ve dolayısı ile elde ettikleri gelir herhangi bir faaliyete dayanmadığından bu kişiler için Soru 35'te "**Çalışmadı**" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 36. Geçen hafta içinde çalıştığınız (yaptığınız) veya ilginizi kesmediğiniz işiniz nedir?

(*Örneğin, çiftçi, makine mühendisi, banka müdürü, daktilograf, tarih öğretmeni, manav, ayakkabı tamircisi, halı makinesi operatörü, duvar ustası gibi meslek isimleri yazılacaktır. **Esnaf, memur, işçi, serbest meslek gibi genel isimler yazılmayacaktır.***)

Bu soru; soru 35'de "Çalıştı" veya "Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor" seçeneği işaretlenen kişilere sorulacaktır.

Bu soruda kişinin geçen hafta çalıştığı veya ilgisini kesmediği işyerinde yapmakta olduğu iş sorulmaktadır.

Kişi geçen hafta birden fazla işte çalışmış olabilir. Böyle durumlarda kişinin bir hafta boyunca zamanını en çok harcadığı iş, esas iş olarak kabul edilecektir. **Çalıştığı işlerde harcanan zaman eşit ise** bu durumda **en çok gelir elde edilen iş**, esas iş olarak kabul edilecek ve sorular esas işe yönelik olarak sorulacaktır.

Kişinin işyerindeki görev ünvanı ile yaptığı iş birbirinden farklı olabilir. Bu soruda, kişinin işyerindeki görev ve sorumluluğu yani yaptığı iş ne ise o yazılacaktır. **Örneğin;** DİE'de kişinin kadro ünvanı "İstatistikçi", yaptığı iş bilgisayar programcılığı ise bu kişi için buraya "bilgisayar programcısı" yazılacaktır. **Örneğin;** mesleği "Öğretmen" olan bir kişinin okuldaki görevi "Müdür" ise buraya "Okul Müdürü" olarak yazılacaktır.

Bu soruda yapılan iş açıkça yazılmalıdır.

Örneğin; kişinin yaptığı işe "Ayakkabıcı" olarak yazılan bir ifade açık ve doğru değildir. Bu ifade yapılan işin imalat, tamirci, satıcı veya boyacı olup olmadığını açıklamamaktadır.

Bu sorunun tam ve doğru olarak doldurulabilmesi için aşağıda ayrıntılı örnekler verilmiştir.

<u>Yanlış</u>	<u>Doğru</u>
Ayakkabıcı	Ayakkabı Tamircisi Ayakkabı İmalatçısı Ayakkabı Boyacısı Ayakkabı Satıcısı
Boyacı	Bina Boyacısı Oto Boyacısı Ayakkabı Boyacısı
Tesisatçı	Sıhhi Tesisatçısı Elektrik Tesisatçısı
Tamirci	Elektronik Eşya Tamircisi Oto Tamircisi Bisiklet Tamircisi
Serbest Meslek	Oto Tamircisi Av malzemeleri satıcısı Bakkal
Memur	Şube Müdürü Daktilograf Hizmetli Büro memuru
Öğretmen	Matematik Öğretmeni Biyoloji Öğretmeni Sınıf Öğretmeni

Yukarıda verilen örneklerde olduğu gibi yapılan iş açık ve doğru olarak yazılacaktır.

Soru 37. Çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerinin adını belirtiniz?

(Örneğin; tarla, belediye, emniyet müdürlüğü, adalet bakanlığı, adliye, bakkal, manav dükkanı, berber dükkanı, inşaat, ev, ilköğretim okulu, lise, üniversite gibi açıkça yazılacaktır.)

Sayımlı yapılan kişinin çalıştığı yer, kuruluş veya işyerinin adı, kelimeler arasında aralık bırakılarak açık olarak yazılacaktır. **Örneğin;** Türkiye Kömür İşletmeleri A.Ş. gibi. İşyerinin herhangi bir ünvanı yoksa bile ne tür bir yer olduğu açıkça yazılacaktır.

Kişi, belli bir işyerine bağlı olarak çalışmıyor ise, çalışılan mekan, ev ya da sokak bile olsa yazılacaktır. Kişinin çalıştığı işyeri sayısı birden fazla ise, zamanını en çok harcadığı işle ilgili işyeri yazılacaktır.

Kişiler belli bir işyerine bağlı olarak çalışabildikleri gibi belli bir işyerine bağlı olmadan da çalışabilirler. Bu yer sokak ya da pazar olabilir, siparişi evde alıp işini evde yapanlar için "ev", çiftçilik, meyvacılık, bağcılık gibi işlerle uğraşanlar için "tarla, bahçe vb.", inşaat işçisi için ise inşaatın yapıldığı yer olabilir. Eğer inşaat işçisinin bağlı bulunduğu bir şirket varsa bu şirketin adı açık olarak yazılacaktır.

Soru 38. Çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerinde yapılan iş nedir?

(*Örneğin; kamu hizmeti, perakende ticaret, bankacılık, buzdolabı imalatı, inşaat işi, tarla ziraati, besicilik, tavukçuluk gibi açıkça yazılacaktır.*)

Bu soru ile hanehalkı ferдинin çalışmakta olduğu ve 37. soruda belirttiği işyerinin iktisadi faaliyetinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Burada işyerinin adı veya kişinin yaptığı iş yazılmayacaktır. Kısaca 37. soruda belirtilen işyerinde yapılan iş ya da verilen hizmet ne ise ilgili alana kaydedilecektir.

Örneğin; bankacılık, sigortacılık, sağlık hizmeti, kamu hizmeti, belediye hizmeti, eğitim hizmeti, berberlik, terzilik, gıda maddeleri perakende ticaret, karayolu yolcu taşımacılığı, şehiriçi yük taşımacılığı, bina inşaatı, yol inşaatı, tarla ziraati, sebzeçilik, meyvacılık, hayvancılık, arıcılık vb. şeklinde açık olarak yazılmalıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken husus; kişinin yaptığı iş, işyerinin ana faaliyeti ile farklı bile olsa 37. soruda belirtilen işyerinin faaliyetinin yazılması gereklidir. **Örneğin;** Karayolları Genel Müdürlüğü, Sağlık Biriminde çalışan bir doktorun iktisadi faaliyetini kaydederken, doktorluğu ile ilgili "sağlık hizmeti" olarak değil, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün faaliyetini, yani "Kamu Hizmeti" olarak doldurmak gerekmektedir.

Aşağıdaki örneklerde olduğu gibi çalışılan veya ilginin kesilmediği yer, kuruluş veya işyerinde yapılan iş açıkça yazılacaktır.

Örneğin;

İşyerinin Adı (Soru 37)

Yer, kuruluş veya işyerinde yapılan iş (Soru 38)

Yemek Fabrikası

Yemek yapımı ve servisi

Konfeksiyon

Gömlek imalatı

Tarla

Tarla ziraati

Bahçe

Meyve yetiştiriciliği

Karayolları yol şantiyesi

Yol inşaatı

Karayolları Genel Müd.

Kamu hizmeti

Sular İdaresi

Su dağıtımı

Bakkal

Perakende ticaret

Taksi

Yolcu taşımacılığı

Banka

Bankacılık

Oto Servisi

Oto bakım ve onarım

İnşaat

Bina inşaatı

Balık üretme çiftliği

Alabalık yetiştiriciliği

Kömür ocağı

Linyit kömürü çıkarımı

Balık ürünleri fabrikası	Balık konserveçiliği
Dokuma fabrikası	Halı ve kilim imalatı
Seyahat acentesi	Tur organizasyonu
Emlak dükkanı	Emlak alım satımı
İlköğretim okulu	İlköğretim hizmetleri
Hastane	Sağlık hizmetleri
Ev	Kapıcılık hizmeti
Ev	Temizlik hizmeti

Soru 39. Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz işteki durumunuz nedir?

Aşağıdaki tanımlar dikkate alınarak ilgili kutuya "X" işareti konulacaktır;

1- Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli: Bir başkasının işinde aynı (mal) ya da nakdi (para) bir gelir elde etmek amacıyla ücret veya maaş karşılığı bir işveren için çalışanlardır. **Örneğin;** Müdür, müstahdem, işçi, haftalık ya da aylıkla çalışan kunduracı, berber, terzi vb. mesleklerdeki kalfa ve diğer çalışanlar.

Yevmiyeli (Mevsimlik, Arızı, Geçici): Bir işverene bağlı olarak, düzenli ve sürekli olmadan işine göre mevsimlik ya da geçici olarak ya da iş buldukça çalışanlardır. **Örneğin;** İnşaat ameleesi, tarlada çapa ya da toplama işçiliği yapanlar vb.

2- İşveren: Kendi işyerinde en az bir ücretli veya yevmiyeli eleman çalıştıran kişidir. Bir işyerinde işveren durumunda birden fazla ortak bulunabilir. Bu durumda her ortak bir işveren olarak kabul edilecektir.

3- Kendi hesabına: Kendi işinde, tarlasında, bağında, bahçesinde, dükkanında, yazıhanesinde, imalathanesinde, tamirhanesinde vb. yerlerde tek başına veya ücretsiz aile fertleri ile birlikte (yanında ücretli veya yevmiyeli kişi çalıştırmaksızın) aynı (mal) ya da nakdi (para) bir gelir elde etmek amacıyla çalışanlar bu tanıma girmektedir. Bir işyerinde ücretli kişi çalıştırmaksızın birkaç ortak birlikte çalışıyor olabilir. Bu durumda ortaklar da kendi hesabına çalışıyor kabul edilecektir.

4- Ücretsiz aile işçisi: Hanehalkı fertlerinden biri veya birkaçı tarafından yürütülen bir ekonomik faaliyete yardım etmek amacıyla ücret almaksızın işgücü olarak katkıda bulunan hanehalkı ferdidir.

39. soruya cevap verenler için soru 43'e geçilecektir.

Soru 40. İş arıyor musunuz?

Bu soru, sadece soru 35'te "**Çalışmadı**" diyenlere sorulacaktır.

Sayımı yapılan kişi iş arıyorsa "EVET" kutusuna; iş aramıyorsa "HAYIR" kutusuna "X" işareti konulacaktır. **Hayır cevabı verenler için 42. soruya geçilecektir.**

Kişi ücretli, maaşlı, yevmiyeli bir iş arayabileceği gibi, işveren ya da kendi hesabına işini kurmak amacıyla girişimde de bulunmuş olabilir. Bu kişiler için de "EVET" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 41. İş aramak için en son ne zaman bir girişimde buldunuz?

Bu soru ile kişinin, iş aramak için en son ne zaman bir girişimde bulunduğu tespit edilmek istenmektedir.

Kişi iş aramak için filen aşağıdakilerden birini gerçekleştirmiş olabilir;

- Kişi bir tanıdığını araya katmadan, bizzat kendisi iş bulmayı umduğu işçi pazarlarına gitmiş veya işverene doğrudan başvurmuş,
- Kişi tanıdıklarına, arkadaşlarına, aile dostlarına iş aramakta olduğunu söylemiş, bu konuda kendisine yardımcı olmalarını istemiş,
- Kişi İş ve İşçi Bulma Kurumu'na kaydını yaptırmış,
- Kişi gazete veya gazetelere iş aradığını belirten ilanlar vermiş veya gazetede açık iş ilanlarına başvurmuş,
- Kişi iş bulmak için çeşitli kişi veya işçi sağlayan simsar ya da aracılara başvurmuş, **Örneğin;** Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesinde elci gibi. (Elci: işçi ve işveren arasında aracılık yapan kişidir.)
- Kişi kendi ya da ortaklık adına bir iş kurmak amacıyla kredi, mekan, araç-gereç edinme için bir girişimde bulunmuş,

Kişi bu girişimlerden birini en son ne zaman gerçekleştirdi ise ilgili kutuya " X " işareti konulacaktır.

Eğer kişi iş aramak için hiçbir girişimde bulunmamış ise "Hiçbir girişimde bulunmadı" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 42. Çalışmama veya iş aramama nedeniniz nedir?

40. soruya "Hayır" cevabı verenler ile 41. soruya "Hiç bir girişimde bulunmadı" diyenlere sorulacaktır. Aşağıdaki seçeneklerden kişinin durumuna en uygun olanının ilgili kutusuna "X" işareti konulacaktır.

1- İş buldu - iş kurdu başlamak için bekliyor: Kişi geçen hafta içinde çalışmamış olmasına rağmen bir işyeri ya da işveren ile yazılı ya da sözlü iş akdinde bulunmuş, eksik belgelerinin tamamlanmasını bekliyor olması nedeniyle çalışmıyor ise veya kendi adına (veya ortaklık şeklinde) bir iş kurmak amacıyla kredi, mekan veya çeşitli araç-gereç edinmek için girişimde bulunmuş ya da bu tür ihtiyaçlarını tamamlamak üzere olup işe başlama aşamasına gelmiş ise bu seçenek işaretlenecektir.

Devlet Memurluğu sınavına giren ve sınavı kazandığı için iş bekleyen ve bu nedenle başka bir girişimde bulunmayanlar için de bu şık işaretlenecektir.

Ayrıca askerliğini tamamlayıp hanehalkına katılan hanehalkı ferdi; askere gitmeden önce bir işte çalışıyor iken, askerlik dönüşü tekrar bu işyerinde işe başlamak üzere işten ayrılmış ve geçen hafta askerliğini bitirip hanehalkına katılmış ise bu kişi içinde bu seçenek işaretlenecektir.

Burada yanlışlığa düşmemek için aşağıdaki hususa dikkat etmek gerekir. Kırsal kesimde, tarım-ziraat ile uğraşan kişiler eğer geçen hafta havalanın kötü oluşu ya da herhangi bir nedenle iş başında değil ve 35 soruya bu veya benzer nedenlerle "Çalışmadı" demiş ise, burada "İşim var, başlamak için bekliyorum" cevabını verebilirler. Bu takdirde bu kişi 35. soruya "Çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor" yerine yanlışlıkla "Çalışmadı" demiş demektir. Burada yapılması gereken istihdamla ilgili soruların başladığı kısma (soru 35'e) dönüp bu bölümdeki soruları yeniden sormaktır.

2- Öğrenci: Kişi eğitim yapmak amacıyla herhangi bir okulda okuyor ve herhangi bir işte çalışmıyor veya iş aramıyor ise, "Öğrenci",

3 - Ev kadını / Ev kızı: Kişi ev kadını (evde yemek pişirme, bulaşık yıkama, çocuk bakma gibi işlerini yapmak durumunda) olduğu için çalışmıyor veya iş aramıyor ise, "Ev kadını",

4 - Emekli: Kişi bir işten emekli olmuş ve herhangi bir işte çalışmıyor veya iş aramıyor ise, "Emekli",

5- İrad Sahibi: Kişi sahip olduğu mal varlığı, kira ve faiz gibi rant gelirleri ile geçiniyor ve çalışmıyor veya iş aramıyor ise, "İrad sahibi",

6- Diğer: Kişi, yukarıda belirtilenlerin dışında bir nedenle çalışmıyor veya iş aramıyor ise, "Diğer" kutusuna "X" işareti konulacaktır.

Soru 43. Esas mesleğiniz nedir?

(Yoksa "yok" kutusunu işaretleyiniz.)

Kişinin bir meslek sahibi olabilmesi için, o mesleği mutlaka icra etmesi gerekmez. Ancak, gerektiğinde o işi yapabilecek niteliğe sahip olması gerekir.

Hanehalkı fertlerinden mesleği olmayanlar için "Yok" kutusuna "X" işareti konulacaktır. Mesleği olanların mesleği, ilgili boşluğa açık ve doğru olarak yazılacaktır.

Emekli, Ev hanımı, Öğrenci vb. esas meslek sayılmaz.

Meslekleri belirlerken aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir.

- a) Bazı mesleklere sahip olabilmek için belirli bir öğrenim veya ihtisas dalının bitirilmiş olması gerekir.

Örneğin; Tıp Doktoru, Eczacı, Mimar, Matematik Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni, Avukat, Hemşire, Makine Mühendisi, İnşaat Mühendisi, İstatistikçi vb. gibi.

- b) Bazı meslekler ise, bir öğrenim kurumu ve ihtisas dalı bitirilerek kazanılmış olabileceği gibi, bilgi görgü ve deneyim sonucu da elde edilebilir.

Örneğin; Oto tamircisi, marangoz, elektrik tesisatçısı, metal tornacı, berber vb. gibi.

- c) Meslek sahipleri, sayım gününden önceki bir hafta içinde meslekleri dışında başka bir işte çalışmış olsalar bile, son haftada çalışmış oldukları işi değil, eğitim veya ihtisas sonucu kazandıkları meslekleri alınmalıdır.

Örneğin; geçen hafta ticaretle uğraşan tıp doktorunun esas mesleğinin "Tıp Doktoru", Belediye Başkanlığı yapan bir Avukatın esas mesleğinin "Avukat" olması gibi.

- d) Tarımla uğraşan hanehalkları tarım işletmecisi kabul edilmektedir. Buna göre, esas mesleği çalıştığı faaliyete göre "Çiftçilik (Tarla ziraati)", "Hayvancılık", "Sebzecilik", "Meyvecilik", "Arıcılık", "Kümes Hayvancılığı" vb. gibi açıkça yazılacaktır.

e) Meslekler genel bir anlam verecek şekilde değil, açık olarak yazılacaktır.

Örneğin; Esas meslek "Ayakkabıcı" olarak değil "Ayakkabı Tamircisi, Ayakkabı Satıcısı, Ayakkabı Boyacısı" olarak belirtilmelidir.

Amele, İşçi, Usta, Kalfa, Mühendis, Komisyoncu gibi pek çok meslekleri ifade eden genel ifadeler yerine Berber Kalfası, Ziraat Amelesi, Duvar Ustası, Makine Mühendisi, Teknik Ressam, Emlak Komisyoncusu gibi meslek isimleri kullanılmalıdır.

f) Orduda çalışan muharip sınıfa mensup subay ve astsubayların meslekleri, rütbelerine bakılmaksızın subay veya astsubay olarak belirtilmelidir. Yedek subay ve erlerin meslekleri orduya girmeden önce elde ettikleri meslek ne ise ona göre ifade edilmelidir. Orduda çalışan muharip sınıfa dahil olmayan subay ve astsubayların meslekleri, eğitim veya bilgi, görgü ve tecrübeye dayalı olarak elde ettikleri mesleklerine göre "doktor, sağlık memuru, kimyager, makina mühendisi, elektronik teknisyeni vb." gibi yazılmalıdır.

Orduda çalışan sivil memurların meslekleri, elde ettikleri mesleklere göre belirtilmelidir.